

Fővárosi Ítéltábla

A Fővárosi Ítéltábla felperes neve (felperes címe) felperesnek - a ... jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2016. március 16. napján kelt 16.P.20.585/2015/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a felperesnek 150.000 (Egyszázötvenezer) forintot.

Mellőzi a felperes perköltség és illetékfizetési kötelezettségét, egyúttal megállapítja, hogy a le nem rótt 15.000 (Tizenötezer) forint kereseti és 15.000 (Tizenötezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az ítélezés alapjául szolgáló tényállás szerint ... a 2012 júniusában felállított ... szobrot - a szoborállítás elleni tiltakozások miatt - a ... mozgalom tagjai őrizték. A szobor őrzői és a tiltakozók között 2012. június 19. napján szóváltás alakult ki; a rendfenntartás érdekében ... parancsnoksága alatt 17 főből álló rendőri egység vonult a helyszínre. Erről a ... tagok értesítették a felperest, aki rövid időn belül szintén a helyszínre érkezett, és kézzel írt ügyvédi meghatalmazást kapott A rendőrök a felperest is felszólították személyazonosságának igazolására, erre a célra ügyvédi igazolványát nem fogadták el, és figyelmen kívül hagyták a felmutatott ügyvédi meghatalmazást is. Az intézkedéssel szemben a felperes 2012. június 26. napján panaszt nyújtott be a ... Rendőrkapitánysághoz, melyben kifogásolta, hogy nem tájékoztatták a vele szemben fogatosított intézkedés okáról és céljáról, emellett azt sem vették figyelembe, hogy közfeladatot ellátó jogi képviselőként vett részt a rendőrhatalmási eljárásban. A ... Rendőrkapitányság 2012. szeptember 18. napján meghozott határozatával helyt adott a felperes panaszának, ezt a határozatot azonban a alperes neve 2012. október 30. napján megsemmisítette, és új eljárást rendelt el. A felperes 2013. július 5. napján tájékoztatást kért a ... Rendőrkapitányságtól az ügy állásáról, de a levelére nem kapott választ. A felperes kérésére ..., az ... alelnöke 2015. április 1. napján adatkéréssel fordult a ... Rendőrkapitánysághoz, amely 2015. május 26. napján azt a tájékoztatást adta részére, miszerint a ... Rendőrkapitányság 2015. április 30. napján meghozott határozatával befejeződött az eljárás. A határozat részben megalapozottnak minősítette a felperes panaszát, aszerint mulasztás terheli az intézkedő rendőröket, mivel nem közölték az intézkedés célját, és nem adtak tájékoztatást az intézkedés elleni panasz lehetőségéről.

A felperes módosított keresetében Magyarország Alaptörvényének XXIV. cikke (1)-(2) bekezdései, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 349. § (1) bekezdése és a 355. §

(4) bekezdése alapján az eljárás ésszerű időn történő befejezéséhez fűződő joga megsértése miatt 150.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy panasza elbírálásának az elhúzódása kellemetlenséget és bizonytalanságot váltott ki nála, egyfajta tehetetlenséget és kiszolgáltatottságot érzett.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint az ügyintézési határidő túllépéséből eredően a felperest nem érte kár, ezért a keresete megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 10.000 forint perköltséget, valamint felhívásra 15.000 forint kereseti illetéket az állam javára. Döntésének jogi indokolása szerint a kártérítési felelősségnek a régi Ptk. 349. §-ban megállapított általános szabálya kiterjed a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősségre is. Ebből következően a felperest terhelte kára mibenlétének és mértékének, valamint az alperes jogellenességének, valamint a kettő közötti ok-okozati összefüggésnek a bizonyítása. Az alperes nem vitatta, hogy jelentős határidő túllépés történt a ... Rendőrkapitányság részéről, vagyis a jogellenes magatartás nem szorult bizonyításra. A felperes nem vagyoni kárként az elhúzódó ügyintézés pszichés következményeit jelölte meg, így azt a kellemetlenséget, bizonytalanságot és kiszolgáltatottságot, amit emiatt érzett, a felperesnek kellett volna bizonyítania. Súlyozottan értékelte a felperes hivatását, hiszen ügyvédként tisztában van az eljárások rendjével, és számos alkalommal tapasztalhatta azok hosszas, akár több évet is igénybe vevő időtartamát. Önmagában a felperes személyes előadása egyéb bizonyíték nélkül nem támasztja alá, hogy a panasz eljárás elhúzódása miatt pszichés károsodás, azaz nem vagyoni hátrány érte. A felperes a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatás ellenére sem ajánlott fel bizonyítást, nem tett indítványt pszichológus szakértő kirendelésére. A bizonyítatlanság hiányát a felperes hátrányára értékelte, és a kár bekövetkeztének bizonyítottsága hiányában elutasította a keresetet.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes jelentett be fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, és keresete maradéktalan teljesítését kérte. Fenntartotta az elsőfokú bíróság előtt kifejtett érvelését, miszerint a több, mint 2 éves ügyintézési késedelemben megmutatkozó alperesi magatartás a pszichés károsodás bekövetkezésének a külön bizonyítottsága nélkül is megalapozza a kártérítési követelését. Ilyen súlyú jogsértés esetén ugyanis köztudomású tényként értékelendő, hogy a jogsértés miatt bosszankodás, bizonytalanság, megalázottság és kiszolgáltatottság érzése alakul ki, amely kompenzációra szorul. Tagadta, hogy az elmúlt 4-5 évben büntetőügyben járt volna el ügyvédként, ettől függetlenül rámutatott: a törvényben megállapított határidőket a rendőrség egy nappal sem léphette volna túl, függetlenül attól, hogy érdeklődött-e az ügy állásáról. A közigazgatási eljárási szabályok garanciális követelményként szabják meg az alperes részére a tisztességes ügyintézés, így érthetetlennek tartja, hogy az elsőfokú bíróság a terhére rótt a többszöri érdeklődés hiányát. Hangsúlyozta, hogy a ... Rendőrkapitánysághoz intézett levele is megválaszolatlan maradt, vagyis kifejezetten megalázóan bántak vele, amikor válasza sem méltatták. Az alperesi jogsértés súlyosságára utal az is, hogy az országgyűlési képviselő levelének az átvételét követően hozták meg az érdemi határozatot, amit az előtte lévő 26 hónapban még az ... Rendőrkapitánysághoz címzett levele ellenére sem tettek meg.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helyes indokain alapuló helybenhagyására irányult. Fenntartotta azt a védekezését, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog nem tartozik a személyiségi jogok közé, így önmagában az eljárási alapjogi sérelem nem eredményezhet automatikusan nem vagyoni kártérítést. Ebből következően nem értékelhető köztudomású tényként, hogy a sokáig elhúzódó eljárás személyiségi jogi sérelmet okozott a felperesnek, ezért azt a felperesnek kellett volna bizonyítania. A jogsértés súlyát pedig semmi esetre

sem bizonyítja, hogy az országgyűlési képviselő levelének kézhezvételét követően nyomban intézkedést tett a közigazgatási eljárás érdemi befejezése érdekében. Álláspontja szerint a kár „köztudomású” voltát nem a jogsértőnek minősülő magatartás időtartama határozza meg, hanem a jogsértő magatartásnak a hatása. A hátrányos pszichés hatás meglétét azonban a felperes nem bizonyította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírálta (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése megalapozott.

Az elsőfokú bíróság által hiányosan megállapított tényállást a Fővárosi Ítéltábla kiegészítette a következőkkel. Az alperes részéről a panasz kirívóan hosszú ideig tartó elintézése bosszúságot váltott ki a felperesből. Ez a helyzet felerősítette a felperesnél a hatóságokkal szembeni kiszolgáltatottságának a kellemetlen érzetét, amit a felperes nem vagyoni hátrányként élt meg.

Az így kiegészített tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével nem értett egyet, ezért azt - a következőkben kifejtésre kerülő indokok alapján - megváltoztatta.

A felperes keresetét az Alaptörvény rendelkezéseire alapította, amelynek XXIV. cikk (1) bekezdése az alkotmányosan védett alapjogok közé emelte a tisztességes közigazgatási hatósági ügyintézéshez fűződő jogosultságot. Ezzel egyidejűleg a XXIV. cikk (2) bekezdése a tisztességtelen ügyintézés szankciójaként kártérítési kötelezettséggel terheli a hatóságokat. Az Alaptörvény előzőekben megjelölt rendelkezései nagyfokú azonosságot mutatnak a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alkotmányos szabályozással. A két jogintézmény azonos elvi alapokon nyugvó szabályozása azt a követelményt állítja a jogalkalmazó elé, hogy a tisztességes eljárás követelményének a megsértése esetén azonos módon bírálják el a közigazgatási hatóságokkal, illetve a bíróságokkal szemben támasztott kártérítési igényeket (Alaptörvény 28. cikke).

A tisztességes közigazgatási eljáráshoz való jog alkotmányos szabályozása a Római Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény VI. cikkén alapul. Az Egyezménynek (az Alapjogi Chartának) ezt a rendelkezését a Kúria már értelmezte egy bírósággal szemben folyamatban volt kártérítési ügyben. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.438/2010/5. számú eseti döntésében kifejtette, hogy az Egyezmény az alapvető emberi jogok közé sorolja a tisztességes eljáráshoz és ezen belül az ügyek észszerű időn belül történő elintézéséhez fűződő jogot. Ennek az alapjognak a védelmét a régi Ptk. 75. § (1) bekezdésének a rendelkezése a személyhez fűződő jogok általános védelmén keresztül biztosítja. Az Egyezményben biztosított alapvető emberi jog megsértése alapozza meg a jogsértést, miután pedig a személyhez fűződő jog megsértése objektív felelősségen alapul, nincsen jelentősége annak, hogy az eljárás elhúzódására milyen okból és felróható módon került-e sor.

Az előzőekben kifejtett jogértelmezést követve a Fővárosi Ítéltábla rámutat: az alperes az ügyintézési határidő többszörös túllépésével megsértette a felperes személyiségi jogi védelemben részesülő eljárási alapjogát. Ezt a jogsértést - az Alaptörvénnyel összhangban - a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló 2004. év CXL. törvény (Ket.) is szankcionálja, melynek - a panasz bejelentés megtételekor hatályos - 4. § (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen ügyintézés következményeként az alperest a 4. § (2) bekezdése alapján kártérítő felelősség terheli a felperes irányában.

A Pp. 163. § (3) bekezdése értelmében köztudomású tényként fogadható el, hogy a tisztességes

eljáráshoz fűződő jog megsértése kellemetlen érzést, bosszankodást vált ki az ügyfelekben, hiszen az ügy elintézésének az elhúzódása felkelti, majd fenntartja a hatóságokkal szembeni kiszolgáltatottság és tehetetlenség érzetét. Ennek a kellemetlenségnek az átélése olyan nem vagyoni hátránynak minősül, amelynek az ellensúlyozására érdekében a fél alappal követelhet kárpótlást [régi Ptk. 355. § (4) bekezdés].

A felperes mértéktartóan határozta meg követelésének az összegét, az nem tűnik eltúlzottnak az átélt kellemetlenségek súlyához képest, a Fővárosi Ítéltábla ezért a keresetnek helyt adva, nem vagyoni kártérítés jogcímén az abban megjelölt összeg megfizetésére kötelezte az alperest.

A kifejtettek szerint a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét egészében megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 150.000 forintot.

A pernyertes felperes nem tartott igényt perköltségei megtérítésére, ezért arról határozni nem kellett.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt kereseti és fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 56. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2016. szeptember 7.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Csordás Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Kincses Attila s.k.

bíró